

mizaciji. Kdor čita tako slabostojno zmedenost, mora priznati, da je to neumnost, kakor si jo lahko privoščijo samo slabostojni kravarji.

Pa oglejmo si neumnost «Kmet. lista» še nekoliko natančneje. Kakor hitro je člankar samostojnega glasila ugotovil organizatorično moč Ljudske stranke, pa pravi, da je tudi samostojnim nad vse potrebna organizacija in društva kot jih ima SLS.

Seve odklanja «Kmet. list» snovanje samostojnih društev po vzorcu naših katoliških, ampak piše, da so se naši pradedje najrajši pozabavali pod lipo, starejši v resnih pomenkih, mlajši pa so zarajali in zaplesali kolo, ki je bil tako nedolžen in pri tem vendar tako zabaven, da je zaslužil tisti vislice, ki ga je zatri. Oživimo zopet življenje pod lipo in dodajmo mu to, kar je dobrega prineslo moderno življenje. Iz tega oživljenega starega življenja pod lipo pa morajo vzkliti naše nove organizacije, ki bodo združile vso vas v eni misli — v vedno zeleni, vedno mladi kmetski misli.

Taki pisavi kot je ravnokar omenjena v «Kmet. listu», se mora smejati vsak otrok, kaj šele odrasel človek, ali pa kak res organiziran strankar.

V sedanjem času, ko že imajo pometati in berati svoje organizacije in društva, ko ni vasi in sela tudi v najbolj goratih krajih Slovenije brez naše organizacije, pa se hočejo slabostojni birti, mesarji in mešetarji uvesti pod vaško lipo in tamkaj razmotrivati o samostojnih organizacijah in društvih.

Da, da, saj edino pod vaško lipo spada preostanek Samostojne, kjer lahko prevdarja, kako hitro minljiva je stranka, ki ni pozidana na organizacijo ter društva, ampak samo na laž, hudobijo in čisto samostojno neumnost.

Samostojni farbarji so kot njihovi očetje demokracije, ki se vedno po listih odpravljajo na deželo, kjer hočejo ustanavljati društva in osrečiti kmeta z liberalnim probujenjem ter svobodo, a vse ostane le na papirju, ker priprosti kmetski narod že ima davno svoje krščanske organizacije in društva, ki so nepremagljiva moč ter opora Ljudske stranke, katerim narod zaupa, od katerih se bo pa tudi pustil voditi, dokler se bo držal katoliške vere, slovenske kulture in jezika.

Papirnat organizacije laži, sokolskih hudobij in samostojne neumnosti pa radevolje prepustimo g. ateju Pucelju, «Kmet. listu» in demokratu.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V nedeljo so bile v Srbiji in Črni gori občinske volitve, zmagali so radikali, ker je v Srbiji že tako, da zmaga ona stranka, ki ima policijo v svojih rokah. Volitve so bile kravve. Pri agitaciji so se že pretepali med seboj, bilo je več ubitih in na dan samih volitev so bili krvavi boji v Mitrovici na Kosovem med Turki ali Džemijetom in združenimi Srbi.

Volitve so se vršile v 2241 občinah. Iz 674 občin je rezultat še neznan. Radikali so dobili 1302 občine, demokrati 354, zemljoradniki 62, meščanski blok 10, džemijet 12, ostalo komunisti in republikanci. V Beogradu so zmagali radikali, ki so dobili 6559 glasov, meščanski blok (demokrati itd.) je dobil 4987, komunisti 1505, socialisti 318, srbska stranka 172 glasov.

Begradska vlada je sprejela predlog Italije, da se Reka z Barošem in Delto vred začasno stavi pod upravo posebne komisije z italijanskimi in našimi reškimi člani.

Načelnik ministrstva trgovine je odpotoval na Dunaj k pogajanju za sklenitev trgovske pogodbe med našo državo in Avstrijo.

NEMCIJA

ima novo vlado, ki se bo na miren način skušala pogoditi s Francozi. Za sporazum kažejo tudi Francozi več volje to pa gotovo tudi za to, da bi prehiteli angleški na stop v odškodninskem vprašanju. Proti novemu kancercerju dr. Stresemannu nastopajo monarhisti in grozijo z atentati.

V BOLGARIJI

izreka vlada okrutne obsodbe nad pristaši zemljoradniške in komunistične stranke. Sodišče v Sofiji je izvedlo v zadnjem času veliko obsodb na smrt in na do smrtno ječo, razprava proti ministrom Stambolijskijevе vlade se še pa ni začela. To bo gotovo višek nasilja. Vlada je vplivala na odvetniško zbornico in ta je prepovedala vsem odvetnikom prevzeti zastopstvo in zagovor obdolženih.

NA ČESKEM

je od ponedeljka splošna rudarska stavka. V štrajku je nad 120 tisoč rudarjev, ker pa rudarska organizacija skrbi za varnostno službo po rudnikih in obratih, dela sedaj še kakih 10 tisoč rudarjev.

KONFERENCA ZA NARODNE MANJSINE

v Kodanju je sprejela po švicarskem predlogu naslednje točke v varstvo narodnih manjšin. 1. Vse države naj jamčijo manjšinam svobodo vere in narodnosti, 2. v vseh državah, kjer obstoje manjšine, naj se ustanove paritetne komisije, ki naj odločajo o vseh spornih vprašanjih in 3. medparlamentarni svet naj ustanovi stalno manjšinsko komisijo.

Naši poslanci med ljudstvom

Tišina (Prekmurje). Ne 2. avgusta se je vršil po sv. maši shod ter obenem občni zbor KZ za celo zupnijo. Zborovanje je vodil načelnik KZ g. Kunar Jožef iz Gradišča. G. narodni poslanec Šiftar je razložil političen položaj ter dal obračun o svojem delovanju v parlamentu. Glede gosposčine (kuluka) je g. poslanec povdarjal, da se v Sloveniji in v Prekmurju ne bo izvajal. Za železnico Murska-Sobota—Ormož so naši poslanci posredovali, da je dovoljenih 5.000.000 D kredita za zgradbo. Zaupniki so se g. poslancu toplo zahvalili za njegov trud in pozvali naše poslance, naj še znaprej vztrajajo v boju za avtonomijo. Tajnik Švikaršič je govoril o organizaciji Kmetске zveze. Nato se je izvršila volitev krajevnih odborov SLS.

Shodi poslanca Zebota v mesecu septembru. Na praznik dne 8. septembra po sv. maši pri Sv. Križu nad Mariborom, v nedeljo, dne 9. septembra po sv. maši pri Sv. Juriju ob Pesnici. Isti dan popoldne pa bo gospodarsko zborovanje pri Gor. Sv. Kungoti.

Zbori zaupnikov v polit. okraju mariborskem so se vršili: 1. avgusta pod predsedstvom župana Safošnika v Slov. Bistrici. Poročala sta poslanca Falez in Zebot. Dne 4. avgusta pod predsedstvom g. Spindlerja za sodni okraj mariborski v Mariboru in dne 13. avgusta za sodni okraj Sv. Lenart. Predsedoval je naš zaslužni starosta Rop. Na obeh zborih je poročal poslanec Zebot. — Zaupniki so na vseh treh zborovanjih izrazili našim poslancem neomajeno zaupanje s prošnjo, da nadaljujejo borbo za naše pravice in slovensko samoupravo.

Shodi Slovenske ljudske stranke v šentlenartskem okraju so se v času od 11. do 20. avgusta dobro obnesli. Poslanec Franjo Zebot je v tem času prepotoval ves okraj in domalega v vseh župnijah priredil javne in zaupne shode. Posebno lepo so uspeli shodi dne 12. t. m. pri Sv. Rupertu (predsednik župan Čuček), pri Sv. Bolfenku (Krajnc), v Gočovi (župan Kronvogel), dne 13. avgusta v St. Lenartu (Rop), dne 15. avgusta pri Sv. Trojici (župan Pihler). Po shodih se je narod razgovarjal s svojim zastopnikom in mu prednašal pritožbe in prošnje. Poslanec je obiskal večje število županov ter se z njimi posvetoval o važnih zadevah. Po vseh župnijah se preosnujejo krajevne organizacije naše stranke.

Shod poslanca Zebota pri Sv. Jakobu v Slov. gor. v nedeljo, dne 19. avgusta je bil zelo dobro obiskan. — Predsedoval je odlični naš mož Fr. Platajs. Obširno in točno poročilo o gospodarskem in političnem položaju nam je podal naš poslanec g. Zebot, kateremu smo izrekli popolno zaupanje in zahvalo za njegovo delovanje. Dobro je, da pridejo poslanci v teh težkih časih med ljudstvo in ga poučijo, kako stvari stojijo.

Poslanec dr. Hohnjec je imel okrajne zbornice zaupnikov Slovenske ljudske stranke v Ljutomeru, Gornji Radgenci in Konjicah. Zaupniki so poročilo poslanecovo o položaju v državi, o delovanju poslancev naše stranke in o revizionističnem bloku vzeli z odobravanjem na znanje. Izrazili so poslancem Slov. ljudske stranke popolno zaupanje s pozivom, da vztrajajo v boju za osamosvojitve Slovenije in pravice slovenskega ljudstva. Sodbo o najboljšem načinu tega boja, o sredstvih opozicije in o politični taktiki prepustajo Jugoslovanskemu klubu.

Čadram. V nedeljo, dne 19. avgusta smo imeli prelepo prireditev domače orlovske organizacije. Bil je prvi javni telovadni nastop Orla. Nastopili so Orli, Orlice in naraščaj. Vse vaje so bile proizvedene ne samo dobro in zadovoljivo, marveč z največjo preciznostjo. Gledalci so občudovali uspehe, ki je je naša mladinska organizacija dosegla iz lastnih moči s trudopolnim in požrtvovalnim delom. Slavnostni govor je imel poslanec dr. Hohnjec. Ob koncu telovadnih točk je orlovska organizacija svojemu vrlemu in požrtvovalnemu načelniku Tone Vahtarju, ki odhaja k vojakom, v znak hvalečnosti poklonila lepo sliko.

Shod SLS se je vršil dne 19. t. m. v Poljčanah v gostilni Hartner. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano in je trajalo celi dve uri. Na zborovanju je med pritrjevanjem navzočih poročal g. narodni poslanec Falez. Poslanec je na drobno razložil dosedanje delovanje Jugoslov. kluba. O zunanji politiki je poročal strankin tajnik g. Krajnc iz Maribora. Zborovalci so se strinjali z izvajanjem obeh govornikov in izrekli zaupanje dosedanji neustrašeni borbi naših poslancev za osamosvojitve Slovenije.

Okrajna seja SLS v Staremtrgu pri Slovenjgradu. Za slovenjgraški okraj se je vršila dne 13. avgusta. Vodil jo je načelnik okrajne organizacije SLS g. Franc Hribernik iz Smartna pri Slovenjgradu. G. narodni poslanec Vlado Pušenjak je poročal o političnem položaju. Debata se je končala s soglasnim sklepom, da se izreče našim poslancem neomajeno zaupanje in poziv, naj delujejo, kakor dosedaj po isti taktiki aktivnega sodelovanja v narodni skupščini v Beogradu.

Razbor pri Slovenjgradu. Dne 12. t. m. smo imeli pri nas shod SLS, na katerem je ob obilni udeležbi poročal g. narodni poslanec Vlado Pušenjak o sedanjem političnem položaju ter o delovanju Jugoslov. kluba. Po poročilu g. poslanca se je razvila živahna debata, zlasti glede vojaškega zakona. Zborovalci so izrekli popolno zaupanje poslancem Jugoslov. kluba, posebno še g. Pušenjaku ter končno sprejeli naslednjo resolucijo: Pristaši Kmetске zveze najodločneje obsojamo vidovdanske ustavo, ki je največ kriva nesporazuma v naši državi. Zahtevamo revizijo ustave, da tako pridejo tudi Hrvatje in Slovenci do svojih pravic, katere jim gredo po božjem in človeškem pravu. Odklanjamo vse postavke, ki izvirajo iz krivičnih točk vidovd. ustave. Poseb-

no odločno odklanjamo takozvani kuluk, ki zopet urjava tlako, katere mi pod nobenim pogojem ne sprejemamo. Zahtevamo tudi, da se počitnice na ljudskih šolah predstavijo takoj drugo leto na jesen. Vztrajamo na zahtevi revizije ustave in najširše avtonomije.

Shodi poslancev SLS. V Loki pri Zidanem mostu se je vršil dne 15. avgusta shod, na katerem je govoril narodni poslanec g. Kugovnik o političnem položaju, o delovanju Jugoslov. kluba, za doseg avtonomije. Po izčrpnem poročilu g. poslanca se je razvila debata, katere se je udeležilo več in mladeničev. Odločno so vsi protestirali proti krivičnemu davčnemu sistemu, vojaškemu zakonu, ter o uvedbi kuluka v Sloveniji.

V Sv. Katarini pri Trbovljah se je vršil shod dne 16. avgusta. Poročal je poslanec Kugovnik o delovanju Jugoslov. kluba ter o težkem boju, ki ga bije klub proti sedanji centralistični vladi za doseg avtonomije in za zboljšanje sedanjega slabega položaja. Kljub plohi, ki se je vtila med zborovanjem, se zborovalci niso ustrašili, ampak so vstrajali do zadnjega. Izreklo se je popolno zaupanje poslancem SLS. Protestiralo se je proti krivičnemu davčnemu sistemu, proti upeljavi kuluka, ter sploh proti izkoriščanju Slovenije.

V Teharje pri Celju se je vršilo zborovanje dne 19. t. m. Govoril je g. poslanec Krajnc o političnem položaju. Udeležba je bila zelo lepa. Udeleženci so z zanimanjem sledili besedam govornika ter tudi izrekli popolno zaupnico Jugoslov. klubu in sklenili resolucijo, da se naši poslanci bojujejo še znaprej do uresničenja našega cilja — za samoupravo Slovenije.

Tedenske novice.

Glede ljudskošolskih počitnic se je obravnavalo na seji višješolskega sveta dne 9. t. m. in je bilo sklenjeno sledeče: Višji šolski nadzornik Gabršek je poročal o oddaji učiteljskih služb na Štajerskem in je bilo oddanih več službenih mest. Zadnja točka njegovega referata so bile velike počitnice za osnovne šole na Štajerskem. Tam so imeli do najnovejšega časa velike počitnice meseca septembra in oktobra, meseca julija in avgusta pa šole. Višji šolski svet pa hoče počitnice v vsej Sloveniji izenačiti. Zoper to naredbo so poslali Štajerci celo kopico ugovorov. Na seji se je posebno povdarjalo, da so na Dolenjskem iste razmere kakor na Štajerskem in če so na Dolenjskem zadovoljni s počitnicami mesca julija in avgusta, zakaj bi to za Štajersko ne bilo prav? Sklenilo se je: 1. Naredba glede počitnic ostane. 2. Ugovori se predložijo višji inštanci. 3. Mesca septembra in oktobra se bodo dovoljevale učencem glede obiska šole polajšave, če bodo pri delu potrebni. Olajšave se bodo podelile, kakor v preletni dobi posameznim učencem, po največ onim iz 7. in 8. šolskega leta. Dotični starši se morajo v ta namen zglasiti pri krajnem šolskem svetu, ki izposluje olajšave pri okrajnem šolskem svetu. V izrednih slučajih ob času prav nujnega in obilnega dela bi se mogle dati za nekaj dni polajšave glede šolskega obiska tudi vesim učencem enega šolskega okoliša, ako bi o tem sklepale in za to prosile pri okrajnem šolskem svetu vse občine zadevnega šolskega okoliša.

Za naše župane! Naša stranka je na željo županov in odbornikov ptujskega okraja založila tiskovine za sezname obvezancev za kuluk, katere morajo župani sestaviti v 3 izvodih. Ker je naklada majhna, pozivamo gg. župane, ki še seznamov niso sestavili, da si tiskovine takoj naročijo pri tajnistvu SLS v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila. Stanejo po 1 dinar.

Slabostojni Pucelj in novi vojaški zakon. Penzionirani minister Pucelj vedno izziva v «Kmet. listu», češ: Klerikalci so obljubljali pred volitvami, da bodo naše fante rešili vojaškega službovanja v južni Srbiji in naši fantje bodo odslužili vojaški rok doma, a dosedaj tega niso naredili. G. Pucelju povemo, da se doslej še ni dosegla premostitev naših fantov-vojakov iz južne Srbije v Slovenijo, je temu največ kriv ravno Pucelj s svojo samostojno gardo. Samostojni so bili v vladi, a se nikdar niso resno potegnili za naše fante, ampak se ugovarjali so našim poslancem, ako so ti slikali v zbornici na podlagi dokazov res obupan položaj naših fantov-vojakov. Zloglasni Pucelj je kot minister med prvimi rožljaj s sabljo, ko se je sklenila ona nepotrebna mobilizacija proti Madžarski. Ko je šlo za izročitev generala Žedeviča sodišču, ker je radi njegove malomarnosti pomrlo in zmrazilo toliko rekrutov, so bili vladni samostojni hlapci in petolizniki proti izročitvi. Ko je prišel pri sedanjem zasedanju parlamenta v načelni pretres novi vojni zakon, je gosp. Pucelj zbežal pred glasovanjem iz zbornice, ker se kot vedno pokorni Pašičev sluga ni upal glasovati proti. Ako pa samostojne izdajice ne bi bile kot od Pašiča kupljene duše glasovale za vidovdanske ustave, bi že naši fantje davno lahko služili doma. Naši poslanci in naše časopisje je glede zboljšanja usode naših fantov storilo in še bo svojo polno dolžnost; Pucelj pa je v Beogradu najhujši militarist, ki bi še danes glasoval za vsako mobilizacijo in vojno, doma pa laže po svojem «Kmet. listu», kako je za preureditev neznosnih vojaških razmer.

Kdo žrtvuje za Slovence na Westfalskem v Nemčiji nekaj dinarjev, da se jim more pošiljati «Slov. Gospodar»? V nemških premogovnikih, katere imajo zasedene Francozi, dela več sto naših dobrih, vrlih Slovencev. Ti se zelo zanimajo za svojo domovino in bi silno radi čitali «Slovenskega Gospodarja». Ker je pa nemški denar v veljavi grozovito padel, si naši ubogi Slovenci ne morejo več plačati «Slovenskega Gospodarja». To je za nje velikanska škoda, da v tujini ne morejo več čitati svojega priljubljenega slovenskega lista. Uprava «Slov.

Gospodarja je sklenila, da westfalskim Slovincem da liste zastoj, ako bi se našli dobrotniki, ki bi plačali za nje poštnino. Poštnina pa stane za vsak list K 1.60. Za celo leto stane poštnina za vse «Slov. Gospodarje», ki bi se pošiljali na Westfalsko, 1800 din. Prepričan sem, da bi se pri dobri volji ta svota dala spraviti skupaj. Zato se obračam v imenu naših bratov na Westfalskem na blaga sreča našega slovenskega ljudstva s prisrčno prošnjo: Priskočite na pomoč našim bratom! Zbirajte v veseljih družbah in drugih priložnostih za poštnino, da jim morem doposlati «Slov. Gospodarja». Westfalski Slovinci so organizirani v katoliških društvih. Vodita jih dva poštvovalna duhovnika Hegenkötter in Tensundern, ki sta se, dasiravno trda Nemca, vendarle naučila slovenskega jezika in ga tako gladko in lepo govorita, da se jim niti ne pozna, da sta Nemca. Gospod Tensundern je zdaj na Slovenskem in bo govoril na katoliškem shodu v Ljubljani. Zato se enkrat prosimo: Zravnajte, ki morete, vsaj nekoliko dinarjev, da rešimo svoje brate, ki si v tujini iščejo kruha. Kolikokrat izdamo velike svote po nepotrebnem za pijačo. Pritrčajmo si enkrat za en liter vina in dajmo znesek za uboge brate. Posebno denarni zavodi naj se jih spomnijo. Ti zneski se naj pošiljajo na naslov podpisanega: Dr. Ant. Jerovšek, ravnatelj Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Izvanredna cerkvena slovesnost pri Sv. Petru pri Mariboru. V kroniki naše župnije bo zapisano, kar je že od ponedeljka dne 13. avgusta zapisano v srehi onih, ki so prisostvovali izvanredno lepi svečanosti preobleke 9 kandidatinih pri naših č. šolskih sestrah. Po vsej Sloveniji in še preko njenih mej je znan naš zavod. Tiho in marljivo kakor čebelice delujejo v njem č. sestre, in prvi vidni uspeh tega vztrajnega dela je bila svečanost v ponedeljek dne 13. avgusta. Med pritrkovanjem zvonov se spremile Marijine družbenice z zastavo, č. sestre, sorodniki in 5 duhovnikov neveste v cerkev, kjer so sklenile zaroko z nebeskim Zeninom. Vsi obredi, na govor gospoda kanonika in dekana Fr. Moravec in ubrano petje, vse to je privabilo pre mnogim solze v oči. «Zares, to je bil dan, ki ga je naredil Gospod!» Ni bilo listega plesnjivega svetlozolja, češ, sedaj se bodo odvedale sveto in vsemu, ampak vladalo je sveto veselje in iz marsikaterega sreča se je izvil vzdih: «Oh, ko bi bila tudi jaz tako srečna!» — Kakor rečeno: zapisan bo ta dogodek v naših srehih ter nam svedočil, da je pravo veselje le tisto, v katerem se naša duša raduje v Bogu, svojem Gospodu. Vsi udeleženci, cela župnija pa mora biti hvaležna za ta dan predvsem pred gospodu dekanu za prekrasne besede v cerkvi in pozneje na «gostiji», — duhovnemu očetu in voditelju gospodu domačemu župniku, č. sestram, zlasti predstojnici, obema č. gg. župnikoma-gostoma in vsem, ki so kaj pripomogli k tej lepi slovesnosti. V letošnjem pozdravnem pastirskem listu imenuje prevzvišeni vladika redovnice posebno greديو Gospodovega vinograda. Ako nas bo doletela čast, da nas bo kedaj obiskal, upamo, da bo zadovoljen z našo šentpetersko greديو, ki je pravkar vzgojila prvih devet rožic za nebeski vrt. In tebi, tihi samostan, želimo: procvitaj Bogu v čast in v blagor človeštva!

Zgradba državne ceste St. Ilj—Velka—Apačka kotlina je zopet razpisana za licitacijo. Ako ne bo nobena gradbena tvrdka prevzela dela, bo država v lastni režiiji pričela z gradbo in bo uporabila v to svrhu tehnične vojaške čete. Nova cesta bo dolga približno 15 km.

Zanimivo ter novo od Sv. Bolfenka v Slov. gor. — Zadnje nedeljo je imel pri nas javen shod poslance mariborskega okraja gospod Franjo Žebot. Četudi je bil shod razglašen še le zadnji trenutek, se je vendar zbralo precejšnje število mož in žen različnega stanu in mišljenja iz ust priljubljenega rodoljuba, kako se naj vedejo, v teh težavnih časih. Vsi navzoči so se strinjali v tem: Dasi so za nas neznošne razmere, v katere so nas pahnili gospodje v Beogradu, vendar ne smemo obupati. Naša pravična stvar mora zmagati prej ali slej: dotlej pa bo treba vztrajati in potrpeti. Solnce bo mogočnejem pri vladnih korih utonilo morda še prej, kakor pričakujemo; kajti ni je sile, ki bi segala do nebes. — Upanje torej imamo, da nastopi za nas po končanem mučeniškem boju za naše pravice blaga doba miru, ko bo mirno in zadovoljno živel brat z bratom v svobodni slovenski domovini. Prisrčna zahvala gospodu poslancu za obisk in pomirjevalne besede. Naše ljudstvo potrebuje v sedanjem političnem boju pobude in tolažbe. — Za jesensko košnjo ljubi Bog prav očetovsko skrbi za nas. Kdor je kosil seno zgodaj, ima zdaj krasno in obilno otavo; morda mu zraste čez dober mesec še lep otavek. Toplo solnce in lepi dnevi pospešujejo sušenje in tako roma voz za vozom, težko naložen z lepim zelenim darom Pesniške doline proti kmetskim domovom. Udana hvala dobremu Očetu v nebesih! Ne tako kakor z otavo smo zadovoljni s svetotrojiškimi berači. Cele tri dni pred vsakim romarskim shodom romajo ti resnični in navidezni reveži posamezno in skupno proti Sv. Trojici in nadlegujejo hiše ob cesti. Nazaj grede pa sedaj po gostilnah, popivajo, prepevajo in si pripovedujejo, kje je boljši zaslužek in kje se dobi boljše vino. Zadnjič je takšna lepa družba popivala v trgu od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Ti pijani in nezadovoljni berači so postali prava nadloga za naše kraje, tako, da bo treba z vso resnobo nastopiti proti tem izkoriščevalcem krščanske dobrosrčnosti.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Barbari v Haložah. V nedeljo, dne 2. septembra bo p. n. g. škof tukaj blagoslovil za župno cerkev tri nove bronaste zvonove. Sosedni župljani na svidenje!

Šmarskemu Sokolu v album. Ko sem se preteklo nedeljo 12. t. m. vračal iz orlovskega tabora v St. Jurju, se je dogodila sledeča dogodbica, ki jo naj izve tudi širša javnost: Ko je vlak obstal v Šmarju pri Jelšah, kjer sem izstopil, sem se mirno napotil proti domu.

Kar naenkrat pa je stala za menoj gruča mladih šmarskih fantalinov. Naenkrat stopi tik za mene močen in velik fant, ker sem se hitro okrenil, sem videl, kako mu je iz oči gorela strast in razbrzdanost. Grozno italijansko kletev zoper Marijo je izrekel tako zaničevalno kot more le nasprotnik-brezbožneš: «Ali bežiš, vrag čukovski?» me je nahrulil. A jaz sem mirno nadaljeval svojo pot, dokler mi ni on stal tik za hrbtom z orožjem. Pospešil sem korak navzlic njegovemu preklinjanju. In sedaj se mi šmarski Sokoli posmehujejo, češ, bežal si pred nami. Če misliš ti, šmarski Sokol, da boš s tem zaprl polet k solncu hitečega Orla, se motiš. Če tudi napadate, mi bomo vstrajali do zmage! Šmarski Orel pa se bo še bolj razvital kljub vašim črnim nakanam. Mirnega Orla ste napadli, s tem se sedaj hvallate. Mi pa ne napadamo, četudi nas nasprotnik, se ga ne lotimo s surovo silo. Šmarsko ljudstvo je z nami in proti sokolskim orjuncem. Vsa poštna mladina biti pod peruti šmarskega Orla in to jezi Sokole. Naša orlovska načela stojijo na skali, ki je ne bo razbil šmarski Sokol!

Protest proti kuluku. Iz Rečice ob Savinji so nam poslali v objavo tale protest: Občinski odbor Rečica ob Savinji je na svoji zadnji seji dne 12. avgusta sklenil sledeči protest: Odločno protestiramo proti uvedbi ter izvajanju tlake (kuluka) v Sloveniji. Uvedba kuluka pri nas v Sloveniji je skrajno krivična tudi radi tega, ker mi plačujemo itak okrajne doklade za to, da se ceste popravljajo. Zahtevamo, da ostane v Sloveniji tako, kakor je bila dosedaj navada. Ako pa želijo nekateri južni kraji naše države kuluk izvrševati, ga lahko izvršujejo, samo nas v Sloveniji naj pustijo v tej krivični uvedbi nedotaknjene, ker tlako so delali naši pradedje pred par stoletji.

Lepa slovesnost v Šmarjeti pri Rimskih toplicah. Na praznik Marijinega vnebovzvetja se je vršila pri nas redka slovesnost. Priljubljena romarska cerkev Marija Lurd je dobila nov zvon. Krog 8. ure se je zbrala pri kolodvoru številna množica, ki je med zvoki godbe in gromenjem možnarjev po s cvetelem, zastavami in slavoloki ozaljšani cesti spremljala novi zvon k podružnici na griček. Po blagoslovljenju je zadonel pozdrav domačega pevskega zbora, vlč. g. dekan dr. Krulje pa je v krasni pridigi orisal pomen zvana, spomin dobrotnikov in živo vero, za katero nas bo novi zvon ogreval. Da se iz našega Lurda sedaj glasita dva zvana, se moramo farani pred vsem zahvaliti vlč. g. zlatomašniku Edvardu Janžek, ki je v kljub svoji visoki starosti pobral darove v bližnji in daljni okolici. Nalogo, ki so jo je za večer svojega življenja naložil, je z mladeniško vztrajnostjo izvršil. Kot mož je dal cerkvico sezidati, kot svolasi starček je ostalemu zvonu preskrbel tovariša. — Za novi zvon se je posebno trudil posestnik gosp. Franc Gaberček, ki je žrtvoval delo in čas, pri nabiranju prispevkov se ni ustrašil nobene poti in je največ pripomogel, da se je slovesnost tako lepo izvršila. Obema in vsem dobrotnikom: Bog plačaj!

Posnemanja vredno. Iz Cvetkove nam poročajo: Na praznik Marijinega vnebovzvetja se je vršilo pri vzgledno-krščanski in miroljubni hiši Franca in Klare Hergula slovesno blagoslovljenje nove spominke kapelice posvečene v čast lurski Materi božji. Ob tej priliki zbrani gostje so nabrali 425 K za dijaško semenišče v Mariboru. Vsem darovalcem v imenu naših dijakov iskren Bog plati!

Res lep je bil ta dan! Od Marije Reke poročajo: Praznik — Veliki šmaren se je pri nas obhajal letos prav slovesno. Od vseh strani so prihitali romarji-častilci Matere božje. Topiči, speči že več let, so se na novo zopet letos oglašili. Lepo okrašena cerkva je ljubeznivo vabila verno ljudstvo, naj se zateče — pomoči potrebujoč — k Mariji. Med slovesno procesijo je svirala trboveljska godba. Med pridigo se je med drugim opozorilo domače farane, da obhaja njihov duhovni voditelj srebrno sv. mašo in obenem desetletnico njegovega tamosnjega delovanja. Popoldan je Mladeniška in Dekliška zveza uprizorila igrano «Na dan sodbe». Prvo-krat se je mnogobrojni množici predočil uspeh gesla: Mladina na plan! Gledalce so igralci prav zadovoljili in so si v svesti, da bodo njihovo stremiljenje v bodoče še bolj podpirali. Res lep je bil ta dan. Staro in mlado se ga bode z veseljem rado spominjalo.

Rajni poslanec Urek bi zopet rad rogovilil. Iz Globokega pri Brežicah nam poročajo: Sedaj je bil nekaj časa mir, ker je «Gospodar» zagrozil Ureku, da bode obelodanil vse njegove še neodkrite lopovščine, a sedaj se je zopet vzbudila v njem razbojniško razgreta kri in je začel rogoviliti in lagati po «Kmet. listu». Kako je bilo v resnici z ono zadevo v «Kmet. listu», pa hočemo povedati resnici na ljubo v naslednjem: Rajni poslanec Urek blagopokojne Kmetijske stranke se je v nedeljo, dne 29. julija ob priliki volitve v občinski agrarni odbor silno trudil, da spravi v odbor svoje samosvojnje. Pred volitvijo je agitiral, dasiravno je vedel, da se SLS ni nič pripravljala prej nego zadnji dan. Le nekaj naših pristašev je šlo na volišče, ni čuda potem, da ste, g. Urek, dobili še za enkrat in za zadnjič greben. Omenjenega dne se je vrnil Urek židane volje zvečer domov in se je pobahal proti svoji ženi: Danes sem pa ozdravil na živcih, ker nisou prišli klerikalci na volišče in vam ne bode treba več jesti iz listega rengelca. Ali ste pa, g. Urek, povedali svoji ženi, kako ste nagovarjali Lenartovo Tončko, omoženo Novak v Brezini, naj pride zvečer, ko bo šla k svoji materi v Globoko skozi Laze. . . Tudi vaš brat je ponočeval tako dolgo, dokler nazadnje ni preminul v zaporu. . . Prihodnjič še več, da bomo g. Ureku zopet živce uravnali.

Se nekaj o orlovski akademiji v Kozjem. Županstvo kozjanskega trga ter kmetje iz okolice izrekajo javno zahvalo vsem orlovskim odsekom, ki so sočelo-

vali ob priliki prve orlovske prireditve v Kozjem dne 12. avgusta. Orlovski odsek iz Rimskih Toplic nam je s svojim nastopom pri vaditeljskih vajah in z veličastnim pevskim zborom nudil nezabnen užitek. Orlovski odsek Pilštanj z naraščanjem je rešil svojo nalogo izborna. Pilštanjske Orlice so pod spretnim vodstvom brezhibno izvajale proste vaje. Nastop pilštanjskih Orlic je bil čisto nekaj posebnega, ker Orlic se v kozjanskem okraju doslej nismo poznali. Najiskrenejša zahvala vsem orodnim telovadcem. Konečno izrekamo zahvalo novima odsekom v Podsvetju in Kozjem, ki sta nam po dvomesečnem obstoju pokazala nekaj brezhibnih prostih vaj. Odsekom želimo prav mnogo uspeha in ja bomo tudi podpirali. To je bil prvi orlovski nastop v Kozjem in gotovo ne bo zadnji, ker tudi kozjanski okraj zna ceniti pomen orlovstva.

Lep uspeh našega rojaka v Ameriki. Slovenec Mr. Roland Kuss, zastopnik Jadranske banke pri Frank Sakser, State Bank v New Yorku je absolviral prvi letnik ameriške visoke šole z najboljšim uspehom. Kot najboljši dijak je dobil prvo nagrado.

Gospodarstvo.

VINSKA KRIZA IN KAKO JI ODPMOCI.

(Govor g. R. Košarja na zborovanju Kmetijske družbe v Mariboru.)

Spoštovani! Od vodstva naše slavne Kmet. družbe mi je bila dana častna naloga, da predavam danes o vinski krizi in kako ji odpomoči.

Mislím, da ni nikogar med nami, ki bi rekel: Vinske krize ni, ker vidimo povsod njene posledice: polne kleti, obupno razpoloženje naših vinogradnikov, ki se izraža v vinotočih, kjer pomaga sosedu sosedu prazniti polovnjake, v neveselju do nadaljnjega obdelovanja, kaj se do novih nasadov, v stagnaciji vinske trgovine itd.

Obstoja vinske krize mi torej ni treba dokazovati, pač pa hočem, spoštovani navzoči, poiskati njene vzroke. Ako vemo za vzrok bolezni, bo lečenje lažje in bolj uspešno. Glavni vzrok naše vinske krize leži v razpadu stare tisočletne gospodarske enote: Avstro-ogrške monarhije. Zile odvodnice v konzumirajoče dežele so se pretrgale, produkcija pa je ostala in se je morda še povečala. Oddod poplava na našem vinskem trgu. Velezanimivo je, da je bivša Avstro-Ogrska glasom statistike bila v zadnjih letih pred izbruhom svetovne vojne glede porabe in produkcije vina v približnem ravnovesju. To, kar se je v državi pridelalo, se je tudi porabilo in vsak je prišel na svoj račun: producent, konzument, posredujelec in industrija. Zato je bivša monarhija tudi forsirala produkcijo vina.

Avstrijski del monarhije je vsako leto uvažal iz Ogrske 800.000 do 1.000.000 hl vina, katerega je porabil že za rezanje svojih kislastih vin na Štajerskem, Avstrijskem in Moravskem. Čudno je, da je tehnika in stoletna praksa znala v dobrih in slabih letinah konstruirati približno vedno isti «avstrijski» tip, ne da bi prišli radi tega v konflikt s strogo vinsko postavo. Na drugi strani pa se je s pomočjo naših kislastih in sladkih ogrskih, banatskih in hrvatskih vin ustvaril tudi poseben tip «ogrskih» vin, ki je tudi našel svoje redne odjemalce po državi. Vinska ura je tekla naprej po večstoletni izglajeni poti.

Z razpadom monarhije, te gospodarske enote, pa se je začela katastrofa za vinogradništvo. Poglejmo v Jugoslavijo. Od bivše Avstrije smo dobili vse južno-slovenske vinorodne pokrajine: južni del Štajerske, Hrvatsko in Slavonijo, nekatere vinorodne komitate poprejšnje Ogrske, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino in kot nov del — Srbijo.

Poglejmo na Ogrsko: Od 63 komitatov stare ogrske karljevine (brez Hrvatske in Slavonije) se je bavilo 43 komitatov z vinorejo. Po trianonski mirovni pogodbi pa je novi Ogrski ostalo samo 17 neokrnjenih in 10 deloma odščipljenih komitatov, v katerih pa znaša v vinogradi zasajeni areal 211.272 ha, dočim je leta 1914 znašala vinorodna površina vse Ogrske 324.272 ha, tako da je Ogrska na vinogradih obdržala dve tretjini svoje posesti, dočim je vse prejšnje zemeljske površine obdržala komaj eno tretjino. Pri tej razdelitvi pa je padlo njeno prebivalstvo od 20.000.000 na 8.000.000 in umevno je, da mora tudi imeti velikansko nadprodukcijo vina in s tem tudi vinsko krizo.

V sedajni Nemški Avstriji vidimo ravno nasprotno: Ta nasledstvena država je izgubila štiri petinke svojih vinogradov. Izgubila je po Stieglerju samo na Štajerskem 24.520 ha na Jugoslavijo, dočim ji je ostalo v tej deželi samo 3009 ha 88 a. Izgubila pa je tudi Dalmacijo, Istro in vso vinorodno južno Tirolsko, za katere je Portele toliko krvavel. Ostale pa so, ji vse konzumirajoče alpske dežele, industrijski centri in velika mesta z Dunajem vred. Ta država mora uvažati vino in sicer znaša povprečni uvoz zadnjih treh let približno 900.000 hl ali 300.000 polovnjakov.

Sedajna Čehoslovaška tudi uvažava vino, akoravno je od prejšnje Ogrske pridobila precej vinorodnih komitatov. Rumunija je imela pred vojno l. 1913 90.080 ha gorice s pridelkom 1.518.883 hl vina. Na izvoz ni silila, pač pa se je njen poolzaj sedaj po pridobitvi povrstnih kvalitativnih sedmograških vinskih pokrajin Ogrske izpremenil in sedaj išče tudi izhoda za svojo nadprodukcijo.

Italija, ki je že pred vojno stala v prvi vrsti svetovnih vinorodnih držav, se nove pridobitve vinogradniškega teritorija od prejšnje monarhije menda ne bo preveč veselila in zato skuša pod narodnim plaščem vtihotapiti goriška in istrijska vina v Jugoslavijo,